

kwietna. Przy glazie dodatkowo przewidziano krzew czerwono kwitnącej róży (*Rosa sp.*) symbolizującej mękę Chrystusa.

Opisany w Starym Testamencie pobyt Izraelitów w Egipcie (Wj 2,3; 9,32; Lb 11,5) pokazano tworząc zbiornik wodny o regularnym kształcie i zróżnicowanej głębokości, obsadzony roślinami wodnymi. Inną reminiscencją związaną z krajem nad Nilem są małe poletka obsiane pszenicą (*Triticum sp.*) i lnem (*Linum usitatissimum*), obsadzone cebulą (*Alium cepa*), czosnkiem (*Alium sativum*), porami (*Alium porum*) i melonami (*Cucumis melo*). Tworzenie ogrodu opisanego w Pieśni nad Pieśniami (14,12) jest łatwe do zrealizowania w naszym klimacie. Pomocne mogą być w tym średniowieczne ryciny przedstawiające ogród zamknięty – *hortus conclusus*. Jest to drewniana altana bez dachu z ażurowymi ścianami z kratownicy drewnianej, które są wyposażone w okna stylizowane na tamtą epokę. Jej „podłoga” jest utrzymana w formie strzyżonego trawnika z ławami darniowymi do siedzenia. Wokół altany zaprojektowano róże pnące o jasnoróżowych i czerwonych kwiatach, szczególnie odmiany ‘Sympathie’ i ‘New Down’, a wewnątrz przewidziano miejsce na donice z roślinami wymienianymi w Pieśni nad Pieśniami. Przykłady pokazują, że dzisiejsi ogrodnicy i architekci krajobrazu w poszukiwaniu nowych form kształtowania środowiska życia człowieka, odwołują się do dziedzictwa pozostawionego przez minione pokolenia. Tworzenie ogrodów biblijnych potwierdza przekonanie o stałej aktualnej tęsknocie za utraconym miejscem szczęścia. Perspektywę jego odzyskania, widzą oni nie tylko w doznaniach estetycznych, jakich dostarczają im ogrody, ale także próbują doszukiwać się w nich treści religijnych przenoszących myśl obserwatora z wymiaru materialnego do nadprzyrodzonego.

Streszczenie: W średniowieczu judeochrześcijańska tęsknota za rajem utraconym znalazła swoje odbicie w postaci wirydarza klasztornego, jak również *hortus conclusus* (ogrodu zamknię-

tego), obfitującego w treści religijne. Dzisiaj przejawia się w zakładaniu ogrodów biblijnych, tj. obejmujących kolekcje roślin, o których mówi Biblia. Do tego wykorzystywane muszą być specjalnie dobrane gatunki, a każdy z nich opatrzony odpowiednim cytatem z Biblii. W ten sposób służą one nie tylko jako miejsce rekreacji, ale także oferują zwiedzającym możliwość głębokiego zrozumienia treści religijnych.

Słowa kluczowe: ogrody biblijne, kolekcje dydaktyczne, rośliny biblijne.

Abstract: *In the Middle Ages a Judaic-Christian longing for the lost paradise was reflected in a form of monastic viridarium as well as in hortus conclusus (closed garden), abounding in religious contents. Nowadays, it is manifested in the establishing of biblical gardens i.e. collections of plants mentioned in the Bible. A specific selection of species must be used, and each of them should be labelled with a suitable quotation from the Bible. In this way, they serve not only as a place of recreation, but also offer a visitor a chance of profound understanding of religious contents.*

Key words: biblical gardens, teaching collections, biblical plants.

⁵ Pudelska K., *Wirydarz – klasztorny ogród ozdobny*, [w:] Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych, Warszawa 2006, ss. 525–527.

⁶ Hobhouse P., *Historia ogrodów*, Warszawa 2005, s. 104.

⁷ Kobieliński S., *Florarium christianorum. Symbolika roślin – chrześcijańska starożytność i średniowiecze*, Kraków 2006, ss. 184–189.

⁸ Włodarczyk Z., *Ogrody przyświątynne i klasztorne. Rekonstrukcja, rewitalizacja, pielęgnacja*, Wrocław 2003, ss. 73–80.

⁹ Włodarczyk Z., *Ogrody biblijne w Europie – cel powstania i pełnione funkcje*, [w:] Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych, Warszawa 2006, ss. 708–714.

¹⁰ Włodarczyk Z., *Ogród roślin biblijnych jako ilustracja Biblii*, [w:] Z badań nad Biblią, nr 9, Kraków 2004, ss. 57–58.

¹¹ Włodarczyk Z., *Rośliny Azji Mniejszej w kolekcji „Rośliny Biblii” Ogródu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego*, [w:] Biuletyn Ogrodów Botanicznych, nr 12, Kraków 2003, ss. 165–168.

¹³ Włodarczyk Z., *Ogród biblijny przy Ośrodku Rehabilitacyjnym w Konarach-Zielonej*, [praca niepublikowana], Kraków 2005, ss. 34–42.

Dr inż. arch. Marek Zagroba¹

PROJEKTOWANIE MAŁYCH FORM ARCHITEKTONICZNYCH JAKO METODA POZNANIA PODSTAW BUDOWNICTWA NA KIERUNKU „ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU”

DESIGNING OF SMALL ARCHITECTURAL DETAILS AS A METHOD OF LEARNING THE RUDIMENTS OF CONSTRUCTION IN THE FIELD OF “LANDSCAPE ARCHITECTURE”

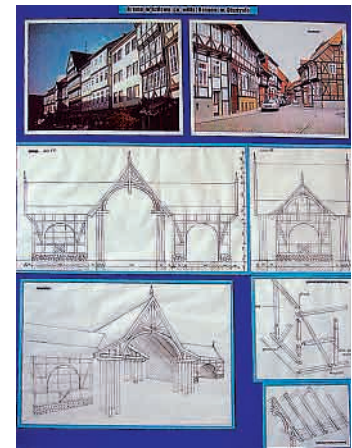
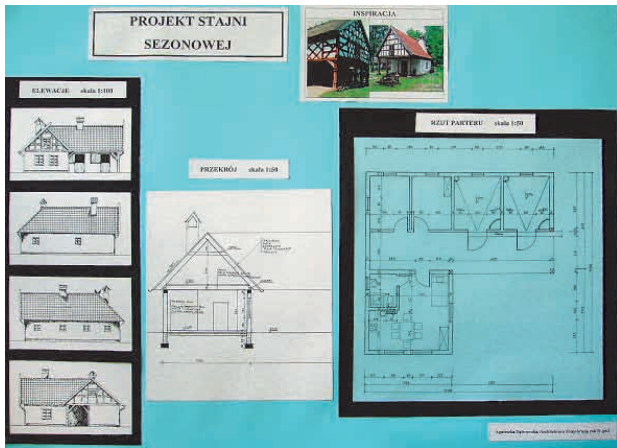
■ Na wydziałach architektury wyższych uczelni w Polsce zagadnienia dotyczące architektury krajobrazu stanowią ważny element kształcenia przyszłych adeptów sztuki kształtowania przestrzeni. Wielowątkowy charakter architektury wymaga znajomości i ciągłego poznawania wielu aspektów i dziedzin życia. Od stuleci architektura nie rozwijała się w sposób przypadkowy, chaotyczny, lecz była odpowiedzią na potrzeby i aspiracje człowieka, dostosowywała się do różnych uwarunkowań jak światopogląd, klimat, moda itp. Spełniała potrzeby material-

ne, dostarczała doznań duchowych. Postrzeganie architektury rozumianej nie jako obiekt, zespół budynków, ale jako architektura krajobrazu, zmieniło się stosunkowo niedawno.²

Projektowanie różnych form tzw. małej architektury daje możliwość zdobycia podstawowej wiedzy o budownictwie ogólnym.

¹ Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

² Bogdanowski J., *Droga od projektowania budynku do architektury krajobrazu*, [w:] *Wybrane zagadnienia z dziedziny architektury i urbanistyki w okresie 50-letniej działalności Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej*, Kraków 1999.

Sporządzanie nawet koncepcyjnych projektów nie tylko rozwija wyobraźnię, ale pozwala na rozwiązywanie technicznych problemów materiałowo-budowlanych. Efektem kształcenia w tym aspekcie są zamieszczone w tekście referatu przykładowe projekty wykonane przez studentów II roku kierunku „Architektura krajobrazu” Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.³

Świadomość techniczno-wykonawczych problemów projektowania niewielkich form architektonicznych, osadzonych w zdefiniowanej przestrzeni, może mieć niejednokrotnie wielki wpływ na kształt, rozwiązania materiałowe i detal projektowanych form przestrzennych. Przydatna zatem staje się wiedza na temat:

- sposobów posadowienia budowli,
- zastosowania różnego rodzaju izolacji przeciwwilgociowych i termicznych,
- zasad projektowania ścian, stropów, murków oporowych, tarasów, nawierzchni dojeżdż i dojazdów,
- rodzajów konstrukcji i pokrycia dachów.

Powyższe zagadnienia są realizowane na podstawie projektów studenckich na temat wymyślonych małych form architektonicznych takich jak: kapliczka, wiata przystankowa, ogrodzenie, altana ogrodowa, domek letniskowy itp. Praca ze studentami opiera się na twórczym działaniu w konkretnej przestrzeni, jest poprzedzone wizją lokalną i inwentaryzacją fotograficzną.

Projektowanie rozpoczyna się zwięzłym omówieniem na temat – czym jest architektura i urbanistyka oraz jakie są metody

i jak przebiega proces projektowania. Celem jest zapoznanie studentów z warsztatem pracy architekta oraz uświadomienie im, jaka jest rola architektury w procesach cywilizacyjnych jako środka zaspokojenia potrzeb i ważnego nośnika kultury. Zróżnicowanie tematów projektowych pozwala zrozumieć rangę tej dziedziny działalności, a zwłaszcza jej interdyscyplinarność. Zajęcia mają charakter indywidualnych korekt projektowych, podczas których następuje połączenie wizji przestrzennych z problemami natury wykonawczej.

Studenci w swoich opracowaniach chętnie poszukują różnych inspiracji, które często wykraczają poza elementy przestrzenne, a obejmują poezję, napotkany przypadkowo kształt, reklamę, itp. Niektóre z projektów dotyczą środowiska zabytkowego, co wiąże się z podjęciem problematyki ochrony środowiska kulturowego i kształtowania krajobrazu.⁴

Projektowanie małych form architektonicznych, osadzonych w krajobrazie pozwala przybliżyć studentom interdyscyplinarny charakter architektury. Poznanie podstaw budownictwa na konkretnych przykładach projektowych umożliwia rozwiązywanie szeregu problemów, a zwłaszcza konkretnych problemów natury technicznej. Ma to wielkie znaczenie dla umiejętności sporządzania i czytania dokumentacji projektowej, a więc tego co jest niezbędne w praktyce zawodowej architekta krajobrazu.

Streszczenie: Kompozycja w rozwiązaniach architektonicznych odgrywa ważną rolę w działaniach związanych z projektowaniem oraz kształceniem. Problemem architektury krajobrazu jest czasem projekt koncepcyjny. Referat omawia projekty, przygotowane przez studentów architektury krajobrazu. Za główną inspirację wszystkich rozwiązań architektonicznych uważa się „ducha” danego miejsca.

Słowa kluczowe: dydaktyka, mała architektura, projektowanie krajobrazu.

Abstract: Composition in architectural solutions plays an important part in design and teaching activities. The problem in landscape architecture is sometimes conception design. The paper discusses designs prepared by students. The “spirit” of each place is considered to be the main inspiration for all architectural solutions.

Key words: teaching, hard and soft landscaping elements, landscape designing.

³ Ilustracje przedstawiają projekty studentów II roku kierunku Architektura Krajobrazu na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

⁴ Cęckiewicz W., *Projektowanie urbanistyczne – ewolucja problemu a ewolucja nauczania*, [w:] *Wybrane zagadnienia z dziedziny architektury i urbanistyki w okresie 50-letniej działalności Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej*, Kraków 1999.

